

## HEILSA

**Nýggur háttur** Við at samanbera EEG-royndir ber til at staðfesta Alzheimers og aðrar minnissjúkur væl fyrr enn við verandi framferðarhátti. Tað kunngjordi fyrirkomandi Mentis Cura á einari samkomu hjá íslenska læknafelegnum nú um dagarnar. -Sambært tí, sum vit higartil eru komin til, eru sera álítandi ábendingar um, at framferðarhátturin kann hjálpa við at staðfesta sjúkuna upp í trý til fimm ár, áðrenn klinisk sjúkuveðkenni vísa seg, segði Kristinn Johnsen hjá Mentis Cura á ráðstevnunni. Forritið, sum Mentis Cura hevur ment, kann arbeiða saman við øllum ESG-tólum og kann brúkast á øllum sjúkrahúsum og aðrastaðni.

Lagt til rættis: Árni Joensen

# Um 20 ár hava vit einki antibiotika sum virkar

Mótstøðuførar bakteriar eru ein líka stór hóttan sum eitt vanlukkuligt yvirgangsalop, ein heimsumfatandi influensa ella ein flóðalda

Tað segði heilsustjórin í Bretlandi, Dame Sally Davies, tá hon nú um dagarnar var á fundi við vísindanevndina hjá parlamentinum í London. Hon segði, at brunasjúkur, sum heilivágur ikki rínur við, gera støðugt meiri og meiri um seg í Bretlandi. Og hon málaði eina dapra mynd av støðuni um eini 20 ár. – Vanligar skurðviðgerðir kunnu elva til, at sjúklingurin doyri av heilt vanligum bruna, tí vit hava einki antibiotika, sum virkar, segði Dame Sally Davis á fundinum.

### Bretar avmarka nýtsluna

Tann avgerandi trupulleikin er, at nýtslan av antibiotika hevur gjørt, at fleiri og fleiri bakteriar gerast mótstøðuførar, soleiðis at antibiotika rínur ikki við tær. Samstundis er tað ein stórir trupulleiki, at heilivágidnaðurin ger alt ov lítið fyri at menna nýggj sløg av antibiotika.

Bretski heilsustjórin sigur við blaðið The Guardian, at meðan heilivágidnaðurin brúkar nógva orku upp á at



Tann 63 ára gamla Dame Sally Davies hevur verið bretska heilsustjóri síðani á sumri í 2010

menna heilivág til at viðgera sjúkum so sum ov høgt blóðtrýst og hjartasjúkur, verður lítið gjørt við at menna nýggj

sløg av antibiotika.

Bretska heilsuverkið hevur ásannað, at bretar brúka ov nógv antibiotika, og júst í

hesum døgum hava myndugleikarnir sett í verk eitt átak, sum skal fáa lækna og stovnar til at avmarka nýtsluna.

Á fundinum við vísindanevndina hjá Parlamentinum segði Dame Sally Davis, at heldur verandi gongd fram, ganga ikki mong ár, til vanligar krabbameinsviðgerðir mugu steðga, og at ymsar viðgerðir, sum vit í dag kalla einfaldar, kunnu elva til lívshættisligan bruna.

### Tola tað sterkasta

Trupulleikin við mótstøðuførum bakterium og virusi er ikki íkominn nýliga, men tey seinastu árin eru hesar bakteriar veruliga farnar at gera vart við seg.

Í Bretlandi hava heilsu-myndugleikarnir millum annað skrásett støðugt fleiri bakteriar, sum standa seg ímóti sjálvst teimum sterkastu sløgnum av antibiotika, teimum sokallaðu karbapenemum. Í 2003 skrásettu myndugleikarnir trý dømi av bakterium, sum kláraðu so sterkt antibiotika. Í 2011 vóru dømin 217, og tað er einki, sum bendir á, at tey fara at fækka, skrivur The Guardian.



## Tunglyndi hjá mammuni ávirkar barnið

At summar barnakonur og smábarnamammur fáa trupulleikar við tunglyndi er ikki nakað nýtt. Aðrastaðni vísa kanningar, at millum 10 og 16 prosent av kvinnunum fáa trupulleikar við lyndinum, meðan tær ganga við barninum, ella aftaná at tær hava átt.

Samstundis vísa kanningar - eitt nú í Noregi - at tað er sera umráðandi at fáa staðfest, at ein barnakona ella smábarnamma liður av tunglyndi.

– Tað er umráðandi at fáa staðfest og at viðgera tunglyndi hjá smábarnamammum, tí tunglyndi í burðartíðini ella barslistíðini kann fáa varandi óhepnar avleiðingar fyri menningina hjá barninum, sigur granskarin Lillebeth Larum við blaðið Aftenposten.

Norsku heilsu-myndugleikarnir arbeiða nú við at finna eina skipan, sum skal avdúka tunglyndi hjá barnakonom so tíðliga sum gjørligt.

## Danski heilsumálaráðharrin bergtikin av føroyskari skipan

Astrid Krag er so hugtikin av teirri føroysku THS-skipanini, at hon hevur sett sær fyri at fáa eina tilsvarandi skipan í danska heilsuverkinum



Astrid Krag, sum er úr SE, varð fyrstu ferð vald í Fólkatíðing í 2007, og hon hevur verið heilsumálaráðharrin síðani 3. oktober í 2011. Mynd: Sosialurin

Tá danski heilsumálaráðharrin fyrri átta døgum síðani var í Føroyum, fekk hon millum annað eina frágreiðing um, hvussu tann talgilda sjúklingajournalin í føroyska heilsuverkinum virkar, og at vit hava eina og somu skipan fyri sjúkrahúsinu og allar kommunulæknarnar. Astrid Krag sigur við Sosialin, at hon var sera hugtikin av teirri

føroysku skipanini og serstakliga tí, at skipanin umfatar allar partar í kervinum.

Í dag hava flestu lond talgildar sjúklingajournalir, men tað serliga við teirri føroysku skipanini er, at ein og sama skipan umfatar alt kervið. Onnur lond hava tann trupulleika, at tey hava ymsar skipanir, men sum ikki virka saman. Soleiðis er

eisini í Danmark, har ymsar skipanir eru í teimum fimm regionunum.

– Eg fari at taka hetta upp við regionirnar, tí tað er heilt týðiligt, at tað eru fleiri fyrimunir at fáa við at brúka eina skipan sum ta í Føroyum, sigur ráðharrin.

Á vitjanini í Føroyum fekk Astrid Krag høvi til at tosa við kommunulæknarnar í

Klaksvík, sum søgdu seg vera sera væl nøgdar við THS-skipanina, og ráðharrin dugir væl at ímynda sær, hvussu stórar fyrimunir danir kundu fingið av einari felags skipan fyri sjúkrahúsinu og teir praktiserandi læknarnar.

– Kunnu føroyingar fáa hetta at virka, kunnu vit í Danmark eisini, sigur danski heilsumálaráðharrin.